

(૯૫)

મોઘવારીની મોહોકલ.

જનાવતાર તથા છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

મેહુતા. મણીલાલ હુગલાલ

તથા

શા. છારાલાલ મોહનલાલ

અમદાવાદ

૧૯૫૩

પાનકોરને નાકે બંધારાઓળગા મુળમદ રાધ

મંદના મહાનગી પુલાખીદાસ નારાણદાસે

પ્રેરનાના (અમદાવાદ રાત્પ્રકાશ)

પ્રેસમાં) છાપા

સવત ૧૯૩૩... મન ૧૮૭૭

કિંમત ૪ આના

દોહરો.

સમેા નઠાશ આવીયો, ચાલે ધ્રાણી અધીર;
ચેતીને ચાલો સદા, હું મુજ દેશી વીર;

મોઘવારીની મોહોકણ.

“ રાગ માહાતમનો. ”

- અરી ઝાંચ હાથે પેઠામાં ધગમી મચાઈ,
ધણા લોઢેની આખો ઉઘડાવી, અરી. ૧૬.
- શેઠુરમાં મપાટાતો વિશ્વે આલે;
ધણા ચોર લેકો મગનમાં મા'લે. અરી. ૧
- આવાળુ શુદ્ધ ચોપ રવિવારને દિને,
લોકો નાસવા માડ્યા બહુ બહુ બીને. અરી. ૨
- એક સોની પાણીઆનો હાકરે શોડતોનો જોરથી,
તેતો નાસતો હતો ધાડના બકારથી; અરી. ૩
- ધાખા ટૂંસ તરત તે હુકો રડા પડિયો,
તેનો પ્રાણ મટ તાળવે ચડિયો. અરી. ૪
- લોક રતનપોળ આગળ ધણું ભરાયું.
તેના માખાપ ભાડુંને કહેવરાવ્યું. અરી. ૫
- એક પક્ષકમાં આંખા ત્યાં બાઈ,
તેના માખાપ જન અને ભઈ. અરી. ૬
- સરકારે ફડિપાને હાથ કડી કરી;
હાંખા ચીટામાં ફેરવવા ફરી, અરી. ૭

તેમનું કામ ગુણું હવું ફોજદારને ત્યાહી.	
તેમને કામી જોલમાં રાખ્યા હતા જ્યાહી.	અરી. ૮
બુધવારે માગસેતદારને ત્યાહી રજુ કર્યું;	
શુકરવારે તે કામ ફેસલ થયું.	અરી. ૯
રોક કાપસજીએ દુકાન જમાવી;	
જરોબને આપી ધાન ધર્માદા ધરાવો.	અરી. ૧૦
ખીજે ઢાણા પીકામા ફીણા નથી મળતા,	
ધાણા સોકનો યથા રજીતા.	અરી ૧૧
આવો આવીને સોક સૌ પાછા જાય છે;	
તેઆ મનમાંજે ધાણા મુઝાય છે.	અરી. ૧૨
ઉપર વિનતી સુણજે હમરી;	
વરસાદ વિનાની માધવારી.	અરી. ૧૩
કરપણો ક્ષેત્રમાં સુકાઈ ગયા છે;	
પૃથ્વિવિના તે નલવલી રહ્યા છે.	અરી. ૧૪
વરસાદ વરસાદ લોડો કડુ છે.	
ત્રાસ ત્રાસ થઈ તાપથી રહે છે.	અરી. ૧૫
મોટા મોટા જોગ અને ટાંચિ ન વરરયો,	
જગત કર્યા તમે તે શું કરશો.	અરી. ૧૬
અહ્ય પુલ્હિના સરવે પામર જન;	
નવ જાણિ કોઈ લુજના જતન.	અરી. ૧૭
મોટે વિનતી સર્વની કાન ધારી;	
કૃપા કરેજી ઉપર જગા ધારી.	અરી. ૧૮

વૃદ્ધીને સૃષ્ટીમાંથી મોકલશે;
 અણીબાલ કહે સૌનાં દુઃખ હરશે. અરી. ૧૯
 આશા રાખું છું પ્રભુ એટલી.
 પૃથ્વીમાં વૃદ્ધી કરશે જોઈએ તેટલી. અરી. ૨૦

દાહરો.

સૃષ્ટીમાં વૃદ્ધી કરે. માયું દિન રયાળ;
 પરમ ઇશ દાતારછો, બરિષ્ઠજન પ્રતિપાળ. ૧

લાવણી.

“જોરી મળી સાવરે ફીરળીન કપુ આના” એ રાગ.
 સંગત આગણીશ તેત્રીસની સાથે,
 વરસાદ વિના ધણી માઘવારી આલે. ૧
 ફડિયા સોફા એધાન મેઘુ બીધું.
 કાવસજી મંચેરજીએ કામ હાથ બીધું. ૨
 તે કોઈપણ ફડિયા ધણી ધર્મદાના;
 મંગાવ્યા મેહારથી ઘેલા દાણાના. ૩
 તે વખતમાં ફડિયા થયા નરમ;
 કાલસજી મંચેરજીની ધણી પડી શરમ. ૪
 બરિષ્ઠ સોફા આવીને પાકું જીવે;
 વધાણા વિના કરી હાથ હાથ રેવે. ૫

ધરખો લોકો મુન્ય સંકર કરતા;	૭
અન આપી પોડા ઘણુ કળી કરતા.	૮
સિપાઈ મુઝ્યા દાણા પોઠાને નાકે;	
વરસાદ વિના કેમ કરી અંન પાકે.	૭
માટી કેરી પુતળાં કરાને કરતા;	
વાધરી લોકો ઘણા એગ પેટ ભરતા.	૮
અસાન વેઠુમી સ્ત્રી દયા ઘણા લાવે,	
આપણ આપણ કરી ગુણુ આવે.	૯
તેવા લોકો મનમા નવ કાંઈ વિચાર.	
વરસાદ ખરતે કરે વેઠુમ. ડાવે ભાર.	૧૦
થોડા દાણા આપ ને પાણી રહે;	
વાધરી દાણા દેઈ બાધે તરત છેડે.	૧૧
પણ વરસાદતો નવ આંચો જરીએ,	
આલો આપણે ગળી રતુતા કરીએ.	૧૨
વરસાદ વરસાદ લોકો મુખ ભાજે;	
૧ કરગત ઇશને વિનતો બહુ દાજે.	૧૩
વેઠેપુના લોકને વેઠુપાર નવ સુને;	
વળી કાંઈ તો જોષોને નાઈ પુછે.	૧૪
૧ જોષાના દલાસા પડે છે એ ટાં;	
બાળ તણા પણ પાંચા જુઠ ગપોટા.	૧૫
પણ પ્રભુ થયે રતુતિ પકા રાજ;	૧૬
એધ મામનો રહેરી ગગત ગાજ.	૧૬

બીલી બીલી પંથે સર્વે સુષ્ટી;
 કૃપાળુ કરશેજો કૃપા કરી વૃષ્ટી.
 અમરો જીવ પ્રાણી તણા સારા;
 વળી કાંચેરના ભરાઈ જશે કુપારા. ૧
 ધરો જગત રેલ હોલ જાણી;
 સર્વ પ્રકારનો પાકશે અહુ દાણી. ૧
 વળી દક્ષિણનો કુકાળ ધણી પાલે;
 કરગરો તુજને હાજ્યુ મણીલાળે. ૨૦

હુની ગીત છંદ.

દિલમાં ધડી ધડી ઘાટ અતિ ઉચ્ચાં વશ ધયા મહુ.
 જીનિયું કેમ જરૂર આકૃત આવી પડી જન ઉપર અહુ
 કણ તણો દેશ દેશ માહી ભાવ કુખદાયક થયો.
 કરશું કહોરે કેમ સંકટ જાએ નવ જરીએ સહો. ૧
 પડતી જુમ રાજનગર ભયભીત થયા સૌ નરનારીએ.
 કર્ષણ સૂકઈ જાય છે. અંધ પડી અનની ખારીએ;
 જુખ વૃષ્ટીનો ભારે પોકારો સોર એવો થઇ રહ્યો;
 કરશું કહોરે કેમ સંકટ જાએ નવ જરીએ મહો ૨
 વરસાદનો નધો વસંતો અતિ આકૃતનો આહુ નડી;
 જીવ આપતા નધી ધાન્ય જડતું એ પીડા પૂણુ પડી.
 શાભજો વિનંતી આપતો અતિ દીન કુખ કુખી ગયો;
 કરશું કહોરે કેમ સંકટ જાએ નવ જરીએ મહો. ૩

(૮)

। જો રાજ તે પૂરેજ પાણી પડતો નથી;
 લગ્નના રંક આડે આંક કો કબી કેહુ કબી,
 પાણી મન ધારના અહો ઘણે કેમ ભયો ભયો;
 કહેા રે કેમ સંકટ ભાગ્યે નવ જરીએ શક્તી. ૪

દોહરો.

પો ન સંકટ ભાગ્યે જોઈ દીનનું કુ.ખ.
 મરે ઇશ વરસાદપા, ભાગ્યે જનની ભુખ. ૫
 ગરબી.

“પડવાની પડ પ્રીત ગનમત ભુલી રે” એ રાગની.
 વહી ગઈ વરસાદ રૂત વરસાદે ન આંચો રે,
 દાણા ઓધા વેચવાનો લાગ ફડીયાને ફાંચો રે. ૧
 થયું અમદાવાદ હુરાન પાકો બહુ પડતી રે,
 સીંડી રાહો કરી વિલાપ પોતે બહુ રડતી રે. ૨
 આવજીશુદ ઓથ રવીવારને દિન લોકો રે;
 છુટાવું દાણા પીઠ પડી એની પાકો રે ૩
 ઘણા લોકો નાઠા જામ હીમત તો હારી રે;
 રાજનગરમા પડી ખુમ નાઠા વહેપારી રે. ૪
 દરવાજાને પોળ ભડોળડ ભટકાવ્યા રે;
 અરે ભાઈ એમા તે શું ઘણે અટકાવ્યા રે. ૫
 ધરધરવા લાગ્યા લોક ગમા નરમ થયા રે;

સૌ વાણીને દ્વાર નિજમેડી માળગયારે.
 શું આશે આમકે આમ એમ વિચાર કરે
 વળી જોઈ રહે છે રતબ્ધ પાતે દીલ માંહીડ
 કોઈ જાતા રક્તામાં વળ્યા ત્યારી પાછારે.
 ઝલ્યા છે જોડા હાથ લેવાય પગે લ છારે.
 એમ થઈ રહી દોડા દોડ ફડીઆ પકડાયારે
 નાખીને કાચી જોલ ખૂપ સપડાવ્યારે.
 કર્યો સરકારે ખંદોખરન. વાંચેતી સોકારે;
 માંહેથી કાઢ્યા ખાહાર સોકના થોકારે.
 ઉભા રાખ્યાતા સિપાઈ પિઠાના નાંકામારે;
 કોઈ જાતાતા જોવા માટ હરખ હુંડામારે. ૧
 પૈસા આપતા તોય દાગુ નહી મળતારે;
 તેથી ગુભરાઈને મન ખહાર નોકળતારે. ૧૨.
 આવ્યા ફોજદાર મામલતદાર શુરથી ધાઈરે;
 મુખ્યા હઠાવવાને લોક, ત્યારે સપાઈરે. ૧૩
 ધણાજન ગભરાયા મન, હવે શું કરશુંરે;
 હાથ હાથ કરી ચોકાર અન વિજી મરશુંરે. ૧૪
 કેટલાક નાઠા જાય પોતીયા લખડતારે,
 પડેને ઉભા થાય કોઈ ખડખડતારે.
 માલવારીની યુમ અખિલ શેહેરમાં
 અરે વૃદ્ધી દુન વિજી થાશે વસે
 શું આસે ગરિબ સોક દિ-

(૧૦)

૧ વહી જાય' માસ યે માસેરે. ૧૭

૧ જમદાર મેરુર કાંઈ જાયો

કલા આજ દિન નિભાયેરે. ૧૮

કહે માણીલાલ જીવતદાન આપારે,
જાયો દયાળ કુખ સો કાપારે. ૧૯

દેહ ગેર.

શુ લાખ' માણી કરી, અરજ લઈશ ઉરમાપ,
ધણા લાલચમા રહ્યા, શુ કહું તુજને આપ ૧

ગરબી.

રના ફકીરો મેરે કપા ફીલગીરો સદા મગનગા રનારે”

એ રાગ.

જાયુ થાયે જોયુ ન જાયે ફટ ફટ કેહે છે ફડિયારે;
નેન એકમાં ભાવ ઉતારે, સાકો ઉપર પડિયારે. આ. ૭૬.

૧ થારે જોયું ન જશે મેધ વિના મેધવારીરે;

૧ રહ્યું નથી કંઈ કેહેતા સર્વ વેપારીરે. આ. ૨

૧ ફરતી શું કરીએ અમા ભાઈરે,

૧ કાતી મળી ન એકે પાઈરે. આ. ૩

પામેલા પ્રખ્યાતીરે,

(૧૧)

ધન્ય ધન્ય કહું છે લોકો સર્વે આપે તો ધર્મીત
 ૧૧ી પેઠા ગરિબ આપે તન આપે દાણા
 એવા તેતા ધરણી કહાયે ધર્મે ખરચે નાણા
 હાલન લોક પલ્લ મદદ કરે છે જાણી ભુખ
 ગરિબ લોકને આપે છે વેહે આલું કાઈ અંનર.
 કાંઈ રાંધણી છુટે, તંગનાં જોઈ વેચાતા આ
 અરે ને કાઝ ફેલા કરાને હો એવા ફકાજોર.
 વરસાદ ના કાઠણ ભ.પાણુ મચ્છી લોકો ભાખે
 તેઆ અધોરા અધિક ધવાછે નવ કાંઈ આશા રાખેર.
 વેહેમી કર્ય પશુ કરેછે પુરાં કહું શુ તેની વાતરે;
 વાધરી લોકને દાણા આપે દેની નામી જાતરે. આ
 જગન કર્યા જગત અનાચી હુતે તેા સંભાળર;
 કર્તા તાર ધાર્યે ધર્મે ભાખ્યુ માર્ગીલાલર. આ.

દોહડો.

વાગી કાર્ય કર્યા થકી, નવ આપે વરસાદ,
 ઈં વરસુતા કર્યા થકી, પામી વૃદ્ધી પ્રસાદ. ૧

સમાપ્ત

ઝાહર સ્વર.

~~સાંચી ૨૭ માર્ચ ૧૯૭૭~~

11 ચોપડી શહેર અમદાવાદમાં સારંગપુર તળી-
પાળમાં શેઠ મોતીલાલ ૧ હીરાભાઈના ઘર સામેના
માંથી બનાવી પ્રસીધ્ધ કરનારની પાસેથી શેકડા
મળશે. આ શીવાય બીજી ધાત્રી ચોપડીઓ
ની છે વળી હાલ મણીકાવ્ય નામની કવિતાકૃષ્ણ
ક ચોપડી બનાવેલી છે તે આશરે માસ ૧૧ ની આંદર
માં બહાર પડશે.

તે ખરીદ કરવાની જ શાહેબાની 1/219 રૂ. 1
આંચે ઉપર લખેલા ટેકાણે અમાને આપીને મળવું.

તા 27 અગષ્ટ સને ૧૯૭૭.

(સહી) } જી. માણીલાલ હરીલાલ કર્તી.
 } 110 મુજબ લલુભાઈ પ્રો કર્તી.

